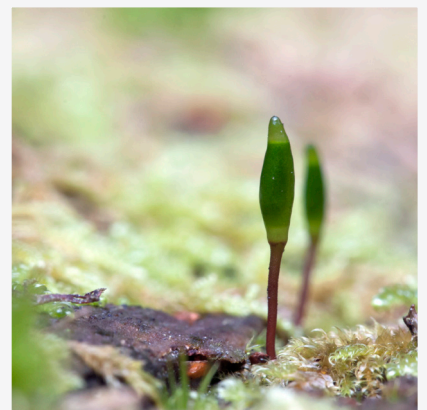


Bevarandeplan för Natura 2000-området

Svartsjömyren



Omslagsfoto: Per Folkesson



LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län



Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>



Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0220223 Svartsjömyren

Kommun: Strängnäs kommun

Områdets totala areal: 15,9 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2019-06-19

Markägarförhållanden: Privat, Häradsallmänning

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

9010 - Taiga

91D0 - Skogsbevuxen myr

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: Områdets prioriterade bevarandevärden är myren med dess ingående naturtyper av öppet kärr (3160 och 7140) och trädklädd myr (91D0) samt den äldre sumpskogsartade barrskogen (9010).

Motivering: Området innehåller en variationsrik, relativt orörd våtmarksmiljö med ekotoner mellan fastmark, torvmark, kärr och tjärn, som rymmer viktiga habitat för fåglar, insekter, mossor och kärlväxter, de senare präglade av både fattiga och rikare näringsförhållanden. Svartsjömyren är belägen inom värdetrakten "Mälarmården" i den regionala skogsstrategin och både de trädklädda tallmossarna och sumpskogen inom taigan är representativa för värdetrakten.

Prioriterade åtgärder: Områdets äldre barrskog och strandmiljö ska få utvecklas mot att få en naturskogsartad karaktär med hög andel död ved och god kontinuitet i trädskiktet.

Beskrivning av området

Svartsjömyrens Natura 2000-område utgörs av ett omväxlande öppet och trädklätt våtmarksområde med en liten myrtjärn i västra halvan, kallad Svartsjön. Området omfattas av naturreservatet Svartsjömyren. Topografin i omgivningarna är tämligen flack med höjdskillnader på som mest 10 meter, hela området ligger på 55 meter över havet. Moränmarker omger myren på alla sidor utom i väster där ett lerområde bildar gräns mot torvmarken. Svartsjömyren ligger högt upp i ett mindre delavrinningsområde (utloppet av Västra Magsjön) och är en del av Nyköpingsåns vattensystem. Markerna norr och väster om myren tycks avvattnas via ett dike till Västra Magsjön vilket innebär att tillrinningen till myren är liten, något som ökar känsligheten för dränerande ingrepp. Avrinningen från myren har tidigare och kanske i viss mån fortfarande, påverkats av den dikning som företagits i början av 1900-talet. Diket ligger i ett lerområde väster om myren på 50–100 meter avstånd. Störst betydelse har det anslutningsdike i öst-västlig riktning, som når fram till myrens sydvästligaste hörn.

Myrområdet ingår i en häradsallmänning, tidigare kallad Biarhällsmon, som historiskt har nyttjat markerna bland annat till vedbehov, bete och vinterfoder genom slåtter av myrar och kärr. Åkers krutbruk fick nyttjanderätten av allmänningen på 1820-talet. En laga skifteskarta från 1837 visar att Svartsjömyren och området kring den nyttjades för slåtter. Ekonomiska kartan från 1950-talet visar att sydöstra delen av området fortfarande var öppet. På 1970-talet har skogen i väster som omger diket avverkats och sannolikt företogs då också dikesrensning.

Tjärnen kantas av ett gungflybälte och utanför detta utbreder sig en skvattramtallmosse med inslag av äldre tallar. Ett liknande tallmosseparti finns också beläget i östra halvan av området. Centrala delen och östra kanterna utgörs i övrigt av mer eller mindre öppen kärrmark, som tidigare utnyttjats som myrslättermark. Västra kanterna av området övergår i fastmark och präglas av äldre, ganska björkrik barrskog som delvis har sumpskogskaraktär. För några år sedan gjordes en naturvårdsröjning i den öppna myrmarken i den centrala och östra delen av området.

I våtmarksinventeringen (1983) beskrivs området som en av de mest orörda mossarna i kommunen. Den skogsmark som idag omgärdar myren har tydliga spår av modernt skogsbruk men stora delar av barrskogen inom Natura 2000-området är relativt opåverkade av sentida skogsskötsel. En smal remsa i västra och södra kanten har naturskogsprägel. Svartsjömyren är beläget inom värdestrakten "Mälarmården" i den regionala skogsstrategin. Skogarna inom värdestrakten utgörs främst av talldominerade barrskogar i en mosaik av skog, berg, myr och sjöar, där tallskog är den mest prioriterade naturtypen. Även barrsumpskog är representativ för värdestrakten.

Området har en artrik vegetation med vitmossor och typiska myrväxter som myggblomster, kärrspira, kallgräs, vitag och rundsileshår. Trana och knipa har observerats häcka i området i början av 2000-talet.

Bevarandeåtgärder

Enligt 7 kap 28§ miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller störa utpekade arter i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.

Skydd: Området omfattas av ett naturreservat med samma namn.

Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13–18 §§ miljöbalken. Svartsjön omfattas av 100 meter strandskydd.

Skötsel: Områdets naturligt trädklädda naturtyper (9010 och 91D0) ska få utvecklas mot att få en naturskogsartad karaktär med hög andel död ved, samt god kontinuitet i trädsiktet. Det kan eventuellt behövas småskaliga naturvårdsåtgärder för att nyskapa död ved inom naturtyperna. Strukturerna av död ved inom naturtypen taiga (9010) är något svaga, och skulle kunna förstärkas i vissa delar genom någon form av mekanisk inverkan för att påskynda traddöd. Men eftersom området redan har en ganska stor luckighet är det olämpligt att ”gallra” i dessa delar då det motverkar åldersskiktning och därmed även den långsiktiga nybildningen av död ved. Insatser för att nyskapa död ved bör hellre koncentreras till de tätare yngre partierna av den trädklädda myren eller yngre skogsmark inom reservatet som inte uppfyller Natura 2000-kriterier. Om ambitionsnivån är hög kan en lågintensiv naturvårdsbränning göras i yngre, helst tätare partier, i syfte att brandpräglade yngre-medelålders träd och skapa kvalitativ tjärpåverkad död ved. Stor traddöd ska undvikas. Ett enklare och billigare alternativ är att kata (långt ner på stammen) eller ringbarka några yngre tallar med motorsåg, kniv eller yxa vid ett fältbesök.

Äldre brynzoner inom Natura 2000-området samt alla brynkanter mot omgärdande markgränser ska bevaras. God kontakt med markägare till omgivande skogsmark är därför viktigt, så att hänsyn tas.

En restaurerande naturvårdsröjning av unga träd och buskar har genomförts i den öppna myrmarken för cirka fem år sedan (runt 2014). I nuläget krävs inga akuta insatser, men på sikt kommer skötselinsatserna behöva upprepas för att förhindra igenväxning av naturtypen. Om den senaste röjningen eller nästa följs upp av slätter bör detta ses som en positiv åtgärd, eftersom myren och kärren tidigare har tidigare hållits öppna och formats just med hjälp av myrslätter.

En uppföljande inventering av typiska arter för såväl taiga (9010), öppna kärr (7140) och skogsbevuxen myr (91D0) är önskvärd. För hela området finns idag en gedigen artlista över framförallt kärlväxter och mossor, men de flesta av uppgifterna är så gamla som från år 1991 då våtmarksinventeringen utfördes. Vid ny inventering bör områdesbeskrivningarna av de ingående naturtyperna uppdateras så att förekomster av typiska arter dokumenteras i dessa, vilket underlättar framtida uppföljning av respektive naturtyp.

Tjärnen och dess myrstrand ska få utvecklas mot att få en naturlig karaktär. Det är viktigt för hela området att det skyddas från direkt eller indirekt dikespåverkan eller ingrepp som torvbrytning.

Bedömningsunderlaget är bristfälligt vad gäller naturtypen myrsjöar. Undersökning av vattenkvalitet samt inventering av flora och fauna är i hög grad önskvärda för att ge kunskap om status och förekommande typiska arter.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt bevarandetilstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3160 - Myrsjöar

Areal: 0,24 hektar. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Svartsjön ligger i den västra delen av Natura 2000-området och är en öppen tjärn med brunfärgat (humöst) vatten. Den lilla myrsjön omges av gungfly av starr- vitmossetyp där rufsvitmossa dominerar. Nordnäckros, gul näckros och gäddnate breder ut sig över vattenspegeln som är ett vackert inslag i myrmarken. Blåddror, vattenklöver och sjöfräken är andra arter som noterats. Under 2001 häckade knipa vid sjön.

I Artportalen finns för själva Svartsjön enbart observationer av vattenvegetation (våtmarksinventeringen 1991) samt av starrmosaikslända (år 2010). Kunskapen tycks vara bristfällig om vilka arter som i övrigt förekommer.

Uppgifter om sjöns vattenkvalitet verkar saknas.

Svartsjön utgör inte någon vattenförekomst och tillhör inte heller kategorin som inom vattenförvaltningen kallas övrigt vatten. Klassning av ekologisk status saknas (källa: VISS).

Bevarandemål

Myrsjöar ska vara naturligt lågproduktiva och ha intakt hydrologi i strandzonen. Sjöarna ska ha god ekologisk status. Vattnet ska vara brunfärgat, ha ett naturligt lågt pH-värde och det ska finnas inslag av en karaktäristisk gungflyvegetation. Där sjön omges av skog, ska denna ha skoglig kontinuitet. Vattnet ska hysa karakteristiska arter som vit näckros, trådstarr och rufsvitmossa. Det ska finnas inslag av typiska arter som knipa och sångsvan. Arealen av naturtypen myrsjöar inom Natura 2000-området Svartsjömyren ska inte minska från sin nuvarande areal på cirka 0,2 hektar.

Negativ påverkan

- Dikning av omgivande våtmark och gungfly som kan förändra hydrologin i området.
- Skogsbruk inklusive avverkning, markavvattning och skyddsdikning kan leda till ökad belastning av näring, humusämnen, partiklar och leda till förändrad näringsstatus, hydrologi, lokalklimat och struktur i strandzonen samt igenväxning av öppna vattenytor.
- Reglering av vattennivå eller annan förändring av hydrologin som resulterar i en förändring gentemot det naturliga tillståndet och resulterar i sänkning, överdämning och/eller minskad vattenståndsamplitud och därmed kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen.
- Regleringskonstruktioner som utgör vandringshinder.
- Utsläpp av föroreningar från punktkälla, exempelvis avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.
- Infrastrukturanläggningar i tillrinningsområdet kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.
- Exploatering av strandområdet är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.
- Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter. Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.
- Försurning – antropogen belastning av försurande ämnen kan innebära en onaturlig sänkning av sjöns pH-värde.
- Fiske som är ensidigt mot vissa arter eller som är för hårt i förhållande till sjöns naturliga produktionsförmåga.
- Utsättning av för området främmande arter eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.

Bevarandetilstånd

Bevarandetilståndet för naturtypen myrsjöar (3160) inom Natura 2000-området Svartsjömyren bedöms som okänt, då kunskap om sjöns vattenkvalitet saknas och kunskap om förekommande typiska arter inom naturtypen är bristfällig. Eftersom tjärnen omringas av trädklädd mark med reservatsskydd anses hotet mot vattnet sannolikt litet.

7140 - Öppna mossar och kärr

Areal: 5,2 hektar. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i två delområden, dels i ett brett stråk som går genom centrala och sydöstra delen av området och dels i ett smalt strandbälte runt den lilla tjärnen. Südra delarna består av ett flaskstarrkärr med mycket sjöfräken och trädstarr. I denna del finns även en tydlig tuvbildning. I sydöstra hörnet övergår naturtypen i ett fattigkärr med inslag av en till tre meter höga, glest stående tallar. Denna del är gammal myrslättermark med succession av björnmossstuvor mot fastmarken.

Centralt finns ett sankare parti med mycket kallgräs. Närmast gölen, mot tallmossen övergår kärret i en något rikare kärrtyp med inslag av bland annat kärrspira, kärrsilja, hirsstarr och kärrviol. Exempel på vitmossor i området är bland annat hornvitmossa (*Sphagnum lescurii*), som är en art som är särskilt vanlig i västra Sverige där den är en viktig försurningsindikator för vatten med sjunkande pH-värden. I samband med våtmarksinventeringen (1983) noterades här även förekomst av myggblomster. Under 2001 häckade trana i området. För ungefär fem år sedan har området restaurerats genom att ungt inväxande trädskikt röjts bort.

Bevarandemål

Öppna mossar och kärr ska vara hydrologiskt- och kemiskt opåverkade av antropogena ingrepp och naturtypens utveckling ska präglas av naturliga processer. Slätter får bedrivas. Ett glest trädskikt får finnas i naturtypen, men krontäckningen av träd högre än 3 meter får inte överstiga 30 %. Torvtäcket är normalt minst 30 centimeter djupt, men kan vara tunnare. Naturliga strukturer, som höljor, kärr, gungflyn är viktiga att bevara för att vegetationstyper och arter knutna till naturtypen ska fortleva inom området. Typiska och karaktäristiska arter av mossor och kärlväxter som exempelvis praktvitmossa, rufsvitmossa och kallgräs ska vara vanligt förekommande. Typiska fågelarter ska finnas inom området. Arealen av naturtypen öppna mossar och kärr inom Natura 2000-området Svartsjömyren ska inte minska från nuvarande areal 5,2 hektar.

Negativ påverkan

- Fortsatt igenväxning av tidigare öppna ytor då detta medför en gradvis minskning av naturtypen och dess särskilda mark-och vegetationskaraktär.
- Avverkning eller gallring av små trädklädda myrholmar, äldre brynzoner eller gamla träd som inom området.
- Kraftig avverkning och markberedning i direkt angränsande område, vilket kan medföra näringsläckage till myren.
- Dikning och dämning inom området eller i dess tillrinnings-/ avrinningsområde, vilket påverkar hydrologi, torvbildning och vegetation.
- Plantering av skog.
- Avlägsnande av död ved eller torrträd då detta innebär en minskning av viktiga substrat för lavar, insekter och svampar.
- Kalkning och skogsgödsling inom området eller dess direkta närhet, vilket påverkar hydrokemi och växtsammansättning.
- Ökad våtdeposition av kväve som gör att naturtypens vegetationssammansättning förändras.
- Torvtäkt i objektet eller i intilliggande öppna myrar.
- Exploatering i form av vägar, stigar, bebyggelse, master eller andra anläggningar.
- Körning av tunga skogsmaskiner över myren på otjälad mark.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen öppna mossar och kärr (7140) inom Natura 2000-området Svartsjömyren bedöms i nuläget (2019) som gynnsamt. En gradvis igenväxning kommer dock fortsätta, vilket innebär att de öppna ytorna på sikt behöver skötas med röjning eller slätter för att bevarandetillståndet ska kunna upprätthållas.

9010 - Taiga

Areal: 2,47 hektar. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen är koncentrerad i ett bälte i västra delen av området, som övergår i trädklädd myr och öppen myr österut. Taigan utgörs av en småluckig-luckig barrskog som domineras av gran och bitvis finns inslag av senvuxen äldre björk och tallar, de flesta yngre-medelålders, men även några gamla träd. Marktypen är frisk-fuktig mark som bitvis tydligt har påverkats av äldre dikning, mycket av bottenkiktet domineras av friskmarks mossor som husmossa och väggmossa. Mot myren till är marken fuktigare och har större inslag av sockelbildning och små tuvor. Barrbeståndet är något olikåldrigt och har ett sparsamt inslag av gamla senvuxna träd, främst gran. En del hänglavar finns på de äldre träden i beståndet, bland annat den rödlistade garnlaven. I södra delarna är det mer naturskogsartat med fler gamla träd – både gran och tall - och där finns även större inslag av död ved, främst i form av torrakor och torrträd. Överlag är annars förekomsten av död ved ganska låg inom området. Under förutsättning att området får utvecklas mot att bli naturskogsartad kommer naturvärdena också att utvecklas och öka, särskilt som en del torrträd är under bildning.

Bevarandemål

Arealen av naturtypen taiga inom Natura 2000-området ska inte minska från nuvarande areal på cirka 2,5 hektar. Skogen ska ha naturskogskaraktär och vara flerskiktad med ett betydande inslag av äldre träd och död ved. Trädskiktet ska domineras av gran eller tall och andra viktiga inslag är lövträd såsom björk, asp, sälg och rönn. I sumpmarksdelar är al ett viktigt inslag. Det ska finnas tillräcklig föryngring av barr- och lövträd i området, för att de unga träden på sikt ska kunna ersätta de äldre och för att bildningen av död ved ska säkras långsiktigt. Skogen ska präglas av naturliga processer och småskaliga naturliga störningar eller skötselåtgärder som efterliknar sådana, exempelvis åldrande och avdöende, insektsangrepp, storm eller översvämning. Hydrologin ska vara ostörd, vilket är särskilt viktigt i taiga av typen gransumpskogar och sådan som angränsar myrmark eller har källpåverkad vegetation. Typiska arter för naturtypen ska förekomma i området.

Negativ påverkan

- Alla former av skogsbruk i eller i direkt anslutning till området vilket minskar och ger försämrade variation och kontinuitet av skogliga strukturer som exempelvis död ved, gamla träd och lövinslag. Vidare innebär stora gallringar eller delavverkningar i området att mikroklimatet påverkas negativt och området fragmenteras.
- Markberedning och dikning i eller intill området, som förändrar hydrologin, markkemi och kan påverka vegetationen i området.
- Anläggande av vägar (även skogsbilvägar) eller järnvägar.
- Körning med tunga maskiner genom området på otjälad mark, vilket leder till att marken kompakteras och att vattenavledande körspår kan bildas.
- Borttagande av död ved som används till ved av friluftsliv och liknande.
- Gödsling, kalkning i området eller angränsande mark inom tillrinningsområdet, vilket kan förändra markens näringsstatus och ha negativ inverkan på moss- och kärlväxtflora.
- Nedfall av kemiska ämnen, såsom svavel och metallföreningar, som kan ha direkt skadlig verkan på svampar och lavar, samt långsiktigt kan förändra vegetationssammansättning.
- All form av exploatering som bebyggelse, master etcetera som fragmenterar området och minskar diversiteten inom området.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen taiga (9010) inom Natura 2000 området Svartsjömyren bedöms som gynnsamt. Bedömningen anses dock något osäker då kunskapsunderlaget om typiska arter är bristfälligt för området. Mängden död ved inom naturtypen anses också något bristande och bitvis är trädskiktet likåldrigt, men kommer med tiden att utvecklas och öka inom naturtypen om den tillåts att utvecklas mot att få en naturskogsartad karaktär.

91D0 - Skogsbevuxen myr

Areal: 4,83 hektar. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer i två delområden inom Natura 2000-området. Båda partierna utgörs av äldre tallbestånd på mossar med ett utvecklat ristäcke av skvattram i fältskiktet. Båda tallbestånden har inslag av träd uppåt 150 år.

Det ena partiet av tallmossen ligger runt den öppna myrstranden som omger Svartsjön och gränsar i öster till det mer öppna myrkomplexet med fattigkärr och ytor av mossevegetation. Tallen växer här rätt glest men uppvisar en viss variation i krontäckningen. Många av tallarna är rätt grova, med omkring 50 centimeter i diameter. Här och var står enstaka torrakor, men i övrigt saknas död ved. Den andra tallmossen går i ett smalt band i ost-västlig riktning genom områdets östra halva. Detta partiet av tallmossen har större variation på trädens diameter, ålder och krontäckning samt har en något högre andel död ved. Det finns delar med tämligen ung, klenare tallskog (10–20 centimeter grova träd). Närmast vägen i nordost en del med skvattram och en smal kärllagg av tall, al, björk och triviala starrarter. Det finns enstaka torrtallar men ingen död ved.

Områdets åldersvariation och inslag av riktigt gamla tallar talar för god utveckling av områdets skogliga naturvärden, men området har idag svaga strukturer av död ved, och det är inte fel att förstärka dessa.

Bevarandemål

Naturtypen ska ligga på fuktig-blöt torvmark med opåverkad hydrologi och naturligt näringsfattiga-intermediära näringsförhållande. Torvdjupet ska vara minst 30 centimeter, men variationer inom ett område är vanligt och övergångspartier av sumpskog som definieras av taiga eller lövsumpskog kan förekomma inom naturtypen. Området ska ha skoglig kontinuitet och varierad åldersspridning. Det ska finnas inslag av gamla träd och död ved och en naturlig föryngring. Tall och triviallöv, främst glasbjörk är vanligen dominerande trädslag. Främmande trädslag ska inte förekomma. Fält- och bottenskikt ska präglas av ris, halvgräs och vitmossor. Naturtypen ska ha en speciell biologisk mångfald av kärlväxter, mossor och fåglar. Fält- och bottenskiktet ska präglas av ris, halvgräs och vitmossor. Typiska arter för naturtypen, som exempelvis kärrviol, och spillkråka ska förekomma.

Intern dynamik och naturliga processer ska styra skogens och torvmarkens utveckling, vilket innebär att skogen ska få utvecklas mot att få en naturskogsartad karaktär med hög andel död ved och god kontinuitet i trädskiktet. Förekomsten av skogliga strukturer som död ved bör sättas i relation till det enskilda beståndet, varför exempelvis glesa tallbevuxna myrar kan vara naturligt fattiga på exempelvis lågor. Naturtypen ska ha en speciell biologisk mångfald av kärlväxter, mossor och fåglar. Fält- och bottenskiktet ska präglas av ris, halvgräs och vitmossor. Typiska arter för naturtypen ska förekomma. Brynzoner mellan skogsbevuxen och öppen myr är viktiga miljöer för bland annat fåglar och insekter som är beroende av båda miljöerna. Det är också värdefullt att övergångszoner mellan skogsbevuxen myr och omgivande skogsmark bevaras, på så vis att en hänsynsytta säkras mot den skogsklädda myrens ytterkanter. I områden som starkt påverkats av dikning är det angeläget att utföra åtgärder som syftar till att återställa hydrologin.

Arealen av naturtypen skogsbevuxen myr inom Natura 2000-området ska inte minska från nuvarande areal på cirka 4,8 hektar.

Negativ påverkan

- Avverkning, gallring och röjning inom området som minskar åldersspridning, förekomst av äldre träd samt fragmenterar området.
- Större avverkningar i angränsande skogsområden, vilket kan påverka områdets hydrologi och förändra mikroklimatet i gränsområdet.
- Dikning, markberedning och annan avvattning inom och i närheten av området, vilket inverkar negativt på hydrologin och kan förändra hydrokemin.
- Avlägsnande av död ved eller torrträd då detta innebär en minskning av viktiga substrat för lavar, insekter, svampar och fåglar.
- Ökad våtdeposition av kväve som gör att naturtypens vegetationssammansättning kan förändras eller skadas.
- Torvtäkt i objektet eller i intilliggande öppna myrar.
- Exploatering i form av vägar, stigar, bebyggelse, master eller andra anläggningar.
- Körning av tunga skogsmaskiner över myren på otjälad mark, vilket kan förändra hydrologi och skada växtlighet.
- Skogsgödsling och kalkning i eller i närheten av området, vilket har negativ inverkan på den naturliga vegetationen, framförallt moss- och lavflora.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet för naturtypen skogsbevuxen myr (91D0) inom Natura 2000-området Svartsjömyren bedöms som gynnsamt, det finns dock viss osäkerhet i bedömningen. Eventuell dikespåverkan föreligger, vilket kan gynna utbredningen av naturtypen på bekostnad av angränsande öppna kärr.

Dokumentation

Referenser:

ArtDatabanken 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Arfakta. <http://artfakta.artdatabanken.se>. 2018-11

Artportalen. Rapportsystem för växter, djur och svampar. <https://www.artportalen.se/> [Uttag 2018-09-17].

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-område Svartsjömyren (SE0220223) Strängnäs kommun, Södermanlands län. Dnr: 511-11396-2004.

Länsstyrelsen i Södermanlands län 1991: Sörmlands Natur. Naturvårdsprogram.

Länsstyrelsen i Södermanland 2008. Skötselplan för Svartsjömyrens naturreservat. Dnr: 511-11212-2006

Naturvårdsverket. 2011. Vägledning för svenska arter och naturtyper inom Natura 2000. <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Skyddad-natur/Natura-2000/>

SMHI Vattenwebb <https://vattenwebb.smhi.se/>

Vatteninformationssystem Sverige (VISS). <https://viss.lansstyrelsen.se/>

Övriga källor:

Per Folkesson, Länsstyrelsen i Södermanland.

Inventeringar:

Nyckelbiotopsinventeringen Skogsvårdsstyrelsen

Rydberg H., 2001, Inventering (opublicerad)

Våtmarksinventeringen (VMI), 1983, Södermanland, Länsstyrelsen, (opublicerad)

Bilagor

Exempel på arter i Svartsjömyren Natura 2000-område

Exempel på arter som har noterats i Svartsjömyren Natura 2000-område (inom parentes anges eventuell rödlistekategori, samt i förekommande fall typisk art (TA) för naturtypen/-erna).

Fåglar:

Knipa, *Bucephala clangula* (TA)
Trana, *Grus grus*

Kärlväxter:

Bindvide, *Salix aurita*
Björkpyrola, *Orthilia secunda*
Blekstarr, *Carex pallescens*
Blodrot, *Potentilla erecta*
Bläddror, *Utricularia* ssp.
Brakved, *Frangula alnus*
Brunven, *Agrostis canina*
Dvärgigelknopp, *Sparganium minimum*
Dystarr, *Carex limosa*
Ekbräken, *Gymnocarpium dryopteris*
Ekorrbar, *Majanthemum bifolium*
Flaskstarr, *Carex rostrata*
Glasbjörk *Betula pubescens*
Grenrör *Calamagrostis canescens*,
Gråvide, *Salix cinerea*
Gul näckros, *Nuphar lutea*
Gäddnate, *Potamogeton natans*
Hirsstarr, *Carex panicea*
Hjortron, *Rubus chamaemorus*
Jungfru Marie nycklar, *Dactylorhiza maculata*
Kallgräs, *Scheuchzeria palustris* (TA)
Klibbal, *Alnus glutinosa*
Krypvide, *Salix repens*
Kråklöver, *Potentilla palustris*
Kärrespira, *Pedicularis palustris* (TA)
Kärresilja, *Peucedanum palustre*
Kärarviol, *Viola palustris* (TA)
Ljung, *Calluna vulgaris*
Nordnäckros, *Nymphaea alba* subsp. *candida*
Nålstarr, *Carex dioica* (TA)
Odon, *Vaccinium uliginosum*
Rosling, *Andromeda polifolia*
Strängstarr, *Carex chordorrhiza* (TA)
Stjärnstarr, *Carex echinata*
Trådstarr, *Carex lasiocarpa*
Småstarr, *Carex nigra* Sumpstarr, *Carex magellanica*
Taggstarr, *Carex pauciflora* (TA)
Småsileshår, *Drosera intermedia* (TA)
Revlumner, *Lycopodium annotinum*
Rundsileshår, *Drosera rotundifolia*,
Sjöfräken, *Equisetum fluviatile*
Skvattram, *Ledum palustre* (TA)

Skogsfräken, *Equisetum sylvaticum*
Tuvull, *Eriophorum vaginatum*
Skogsstjärna, *Trientalis europae*
Stenbär, *Rubus saxatilis*
Topplösa, *Lysimachia thyrsoiflora*
Tranbär, *Vaccinium oxycoccus*
Vattenklöver, *Menyanthes trifoliata* (TA)
Vattenmåra, *Galium palustre*
Vitag, *Rhynchospora alba* (TA)
Vit näckros, *Nymphaea alba* s.str.
Ängsull, *Eriophorum angustifolium* (TA)

Lavar:

Kortskaftad ärgspik, *Microcalicium ahlneri* (NT, TA)
Liten spiklav, *Calicium parvum*

Mossor:

Blek skedmossa, *Straminergon stramineum* (TA)
Flytvitmossa, *Sphagnum cuspidatum* (TA)
Hornvitmossa, *Sphagnum auriculatum*
Källmossa, *Philonotis fontana*
Praktvitmossa, *Sphagnum magellanicum* (TA)
Rostvitmossa, *Sphagnum fuscum* (TA)
Rufsvitmossa, *Sphagnum majus* (TA)
Sotvitmossa, *Sphagnum papillosum* (TA)
Sumpvitmossa, *Sphagnum palustre*
Tallvitmossa, *Sphagnum capillifolium*
Uddvitmossa, *Sphagnum fallax*

Fjärilar och sländor:

Kraftig smaragdflickslända, *Lestes dryas*
Prydlig pärlemorfjäril, *Boloria euphrosyne*
Starrmosaikslända, *Aeshna juncea*
Svavelgul höfjäril, *Colias palaeno*
Svartringlad pärlemorfjäril, *Boloria eunomia*
Violett blåvinge, *Plebejus optilete*
Vitbandad björkfältmätare, *Rheumaptera hastata*



Länsstyrelsen Södermanland © Lantmäteriet Geodatasamverkan



Natura 2000-område Svartsjömyren

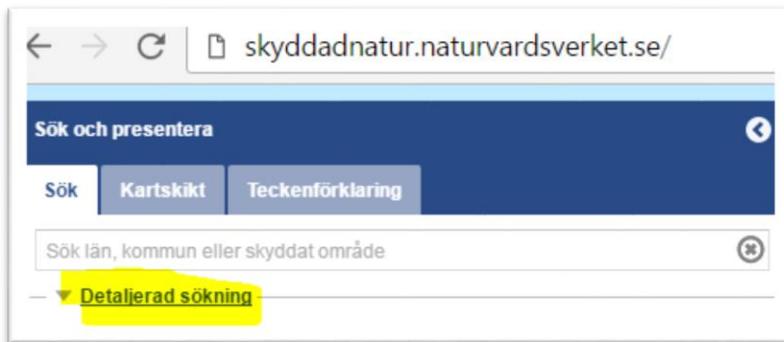
Skala 1:21 000

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

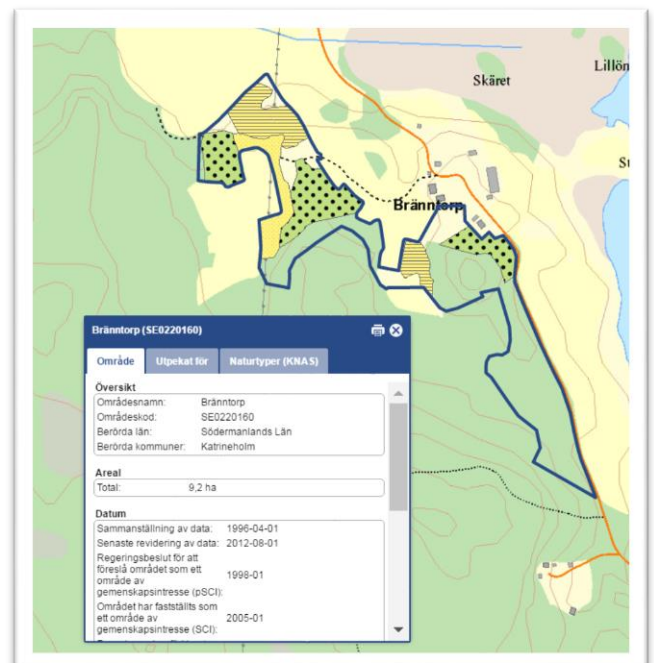
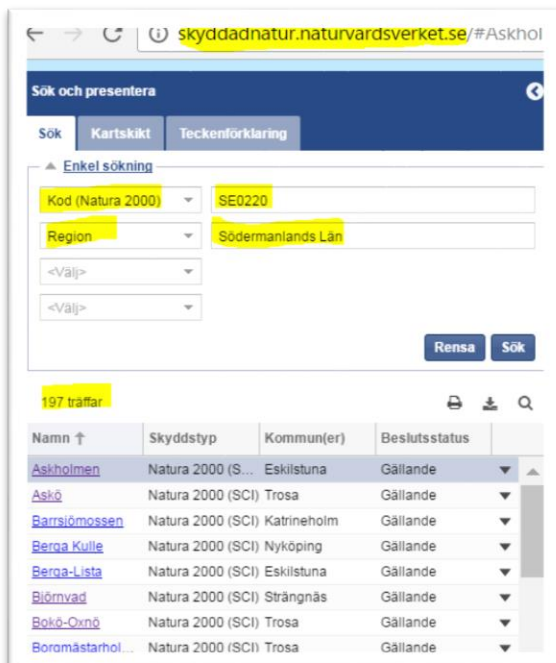
Välj "Detaljerad sökning"



Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

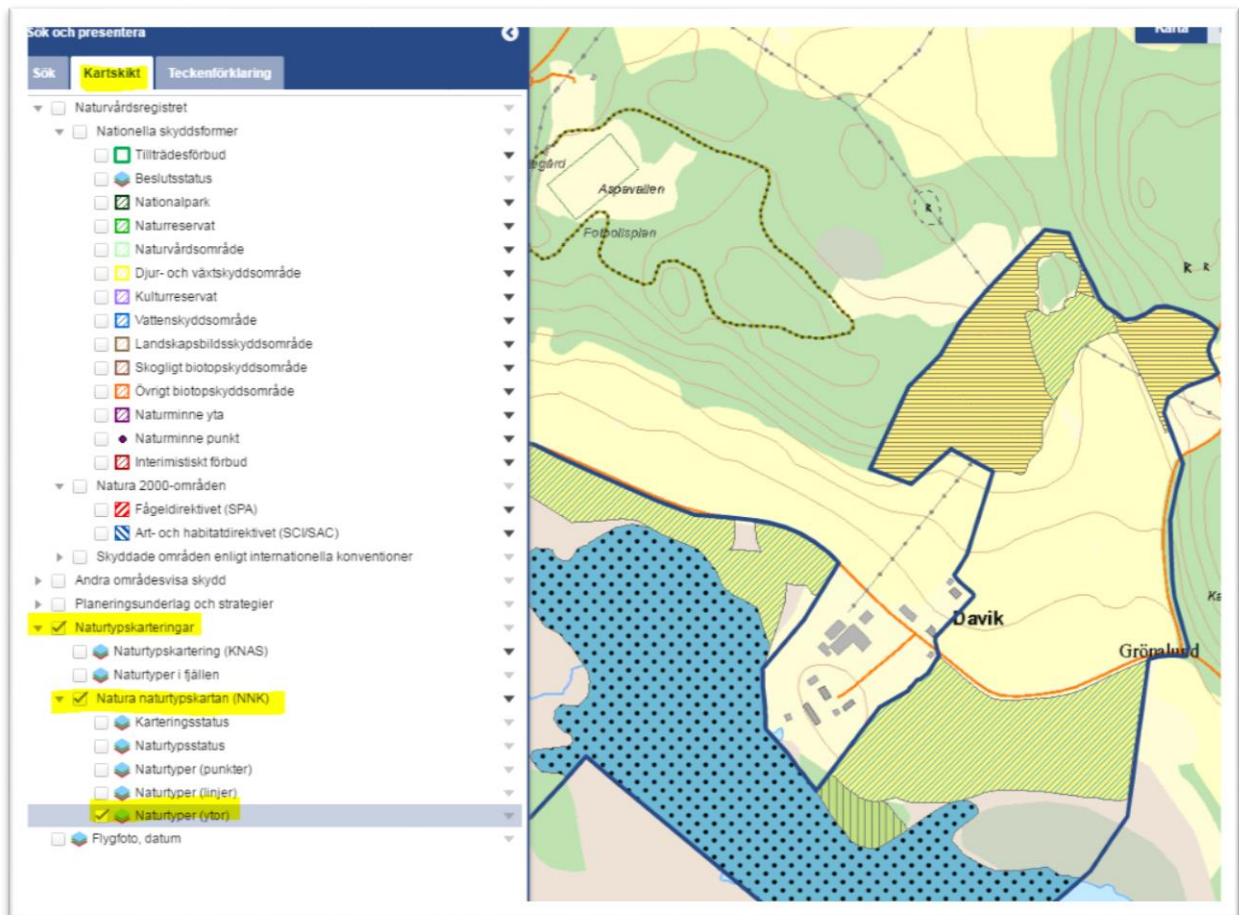
Välj *Region* och sök fram Södermanlands län

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.



För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.



Karttjänst VISS Vattenkartan – avrinningsområden

<https://viss.lansstyrelsen.se/Maps.aspx>

I denna karttjänst går det bl.a. att se utbredningen av avrinningsområden.

1) Öppna Vattenkartan:

VISS Vatteninformationssystem Sverige

Avancerad sök Kartor Hämta data Om VISS

Kartgalleri

Välj karta utifrån dina behov. Kartgalleriet kommer att fyllas på efterhand. En hjälp för kartorna finns [här](#).

- Vattenkartan (ny plattform)**
Samma innehåll som den gamla Vattenkartan men med ett nytt utseende baserat på ny teknik - fungerar i de flesta webbläsare och mobila enheter. Om man inte behöver verktyg som utskrift mm. går det att öppna kartan i ett enklare utförande, öppna kartan.
- Enkla kartan**
Kartan kan även öppnas i [enklare utförande](#) vilket passar bra för mindre skärmar. Innehåller statusklassningar, miljökvalitetsnormer och indelning av vatten.
[Filen om enkla kartan](#)
- Påverkanskällor**
Kartan visar nya bedömningar av påverkanskällor från tredje förvaltningscykeln. Konnektivitet, hydrologisk regim och morfologiskt tillstånd visas inte då de kommer att kompletteras våren 2019.
- Vattenmyndighetens data på GeodataKatalogen**
Hämta hem geodata från VISS på Länsstyrelsens Geodatakatalog. Det som finns tillgängligt är statusklassningar, vattenförekomster samt miljökvalitetsnormer. Geodatan hittas lättast genom att filtrera på ansvarig organisation och markera Vattenmyndigheterna. Filerna tillhandahålls i shapeformat med referenssystemet SWEREF 99 TM. Det finns också lyrifiler (ArcGIS 10.3 format).
- Kraftigt modifierade vatten samråd (avslutat)**
Karta som visar de vatten som omfattades av samrådet om förslag till miljökvalitetsnormer för kraftigt modifierade vatten 2/5-30/9 2018 (samrådet är avslutat, läs mer på [Vattenmyndigheternas webbsidor](#)).

Webbmaster: viss-support@lansstyrelsen.se
Cookiepolicy VISS Öppna API

VATTENMYNDIGHETENA Länsstyrelserna Havs och Vatten myndigheten

2) Zooma in till önskat område i kartan och kryssa i lagren under "Avrinningsområden" som finns längst ner under "Vattenförekomster och övrigt vatten":

Lagerlista

Sök i lagerlista

- Övervakning
- Åtgärder och påverkan
- Vattenförekomster och övrigt vatten** ...
 - Vattenförekomster (2017-2021)
 - Vattenförekomster och övrigt vatten - (2010-2016)
 - Vattenförekomster och övrigt vatten - (2004-2009)
 - Avrinningsområden** ...
 - SMHI huvudavrinningsområden (2016) ...
 - Vattenförekomst avrinningsområden ytvatten (VARO) ...
 - SMHI delavrinningsområden (2016) ...
 - Miljökvalitetsnormer 2016-2021 ...
 - Statusklassningar och bedömningar 2010-2016
 - Skyddade områden enligt vattenförvaltningsförordningen ...
 - Skyddade områden - miljöbalken ...
 - Typindelning ...
 - Administrativa områden ...
 - Havsmiljödirektiv ...
 - Vattendirektivet Norge (NVE) ...
 - Vattendirektivet Finland (SYKE) ...
 - Topografiska webbkartan nedtonad ...
 - Topografiska Webbkartan Nedtonad ...
 - Ortofoton ...
 - Ortofoto ...